

УДК 351.75 (479.22)

ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦІЇ НА ПРАВОПОРУШЕННЯ: ДОСВІД ГРУЗІЇ

Чумак В.В., к.ю.н., ст. викладач

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. 50-річчя СРСР, 27, м. Харків, Україна
4umak_vova@mail.ru*

Досліджено превентивні заходи реагування поліції на правопорушення в Грузії, звернено особливу увагу на порядок проведення цих заходів, на права поліцейського та особи, щодо якої проводиться профілактична робота. З огляду на зарубіжний досвід розроблено шляхи вдосконалення чинного законодавства України у сфері попередження та протидії злочинним правопорушенням.

Ключові слова: превентивні заходи, правопорушення, поліція, досвід, Грузія.

ПРЕВЕНТИВНЫЕ МЕРЫ РЕАГИРОВАНИЯ ПОЛИЦИИ НА ПРАВОНАРУШЕНИЯ: ОПЫТ ГРУЗИИ

Чумак В.В.

*Харьковский национальный университет внутренних дел, просп. 50-летия СССР, 27, г. Харьков, Украина
4umak_vova@mail.ru*

Исследованы превентивные меры реагирования полиции на правонарушения в Грузии, обращено особое внимание на порядок проведения этих мероприятий, на права полицейского и лица, в отношении которого проводится профилактическая работа. Учитывая зарубежный опыт, разработаны пути совершенствования действующего законодательства Украины в сфере предупреждения и противодействия преступным правонарушениям.

Ключевые слова: превентивные меры, правонарушения, полиция, опыт, Грузия.

PREVENTIVE MEASURES POLICE RESPONSE TO VIOLATIONS: THE EXPERIENCE OF GEORGIA

Chumak V.V.

*Kharkiv national university of internal affairs, 50 Years of USSR avenue, Kharkiv, Ukraine
4umak_vova@mail.ru*

Indicated that crime prevention - the main direction of the state and society in the fight against this phenomenon and "force" component of executive power of any state is the police that is designed to perform law enforcement functions.

Emphasized that the police Georgia is an independent state institution, which has a characteristic structure and management system and uses its methods.

Determined that the police are taking steps to respond to offenses under the current legislation of Georgia in the areas of administrative law, criminal law and other regulations.

Investigated the preventive measures of police response to crime in Georgia, paid special attention to the order of these activities, the police and the rights of a person whom carried preventive work and taking into account international experience. Ways of improving the current legislation of Ukraine on the prevention and combating of criminal offenses, including:

- to develop what measures should apply law enforcement to deal with different kinds of offenses;
- outline the procedure for prevention;
- to determine the scope of persons to be involved in the implementation of preventive measures and to articulate the rights and responsibilities of all members of the event;
- to provide law enforcement officials with necessary technical equipment. A special role in enhancing the effectiveness of preventive measures plays use of science. The most promising is the use of laser and other

optical techniques to monitor traffic, detect and prevent crime, use of video and photography, the use of special tools for surface examination of a person, vehicle, etc., the use of electronic monitoring is an effective preventive measure recidivism;

- take into account individual and age characteristics of a person against whom preventive measures are used, special attention should be paid to minors.

Key words: preventive measures, offense, police, experience, Georgia.

На сьогодні попередження злочинності – головний напрям діяльності держави й суспільства в боротьбі із цим явищем. «Силовим» компонентом виконавчої влади будь-якої держави є поліція, призначена для виконання правоохоронних функцій.

Поліція Грузії є самостійний державним інститутом, що має характерну структуру й систему управління та використовує власні методи роботи.

В українському законодавстві превентивним заходам відводиться суттєва роль. Так, згідно із Законом України «Про міліцію» працівники правоохоронних органів мають проводити профілактичну роботу серед осіб, схильних до вчинення кримінальних правопорушень, а також виявляти, запобігати й припиняти кримінальні правопорушення (п.7 ст.10), вживати із цією метою оперативно-розшукові та профілактичні заходи, передбачені чинним законодавством (п.2 ст.10) [1]. Проте, на жаль, в українському чинному законодавстві, на відміну від Закону Грузії «Про поліцію» [2], не роз'яснюється, які саме заходи необхідно вживати та як поводити себе в подібних ситуаціях. Таким чином, обов'язок щодо проведення профілактичної роботи серед громадськості є, а конкретного алгоритму немає: не прописано певні превентивні заходи, порядок їх проведення, а найголовніше – права й обов'язки обох сторін під час проведення оперативно-розшукових та превентивних заходів.

Різні аспекти діяльності працівника правоохоронних органів щодо запобігання злочинності шляхом використання превентивних заходів були предметом дослідження таких учених, як О. Бандурка, В. Гапчич, С. Давидов, Г. Джагупов, О. Жидовцева, І. Козаченко, І. Крепаків, М. Логвиненко, О. Мартиненко, Д. Никифорчук, В. Ортинський, В. Пчолкін, В. Самотієвич, Є. Филипенко, В. Шендрік та інші. Проте багато питань, порушених у наукових працях цих авторів, досліджувалися фрагментарно або без комплексного підходу. Тому навіть на сьогодні проблема попередження злочинів, застосування превентивних заходів у роботі правоохоронних органів залишається недостатньо вивченою, а сама система профілактичної роботи – недостатньо розвинутою.

Незважаючи на те, що поліція кожної держави має певні особливості, володіє розмаїттям функцій, її місце й першочергова роль у системі владних інститутів держави визначається тим, що її головне призначення – «силове» забезпечення правопорядку. Роль будь-якої поліції світу полягає в тому, щоб звертатися до всіх видів людських проблем, коли й наскільки вони можуть вимагати застосування примусу. А це вже надає однорідності таким поліцейським процедурам, як затримання злочинця, виставлення дебоширів із місць громадського користування, регулювання дорожнього руху, контроль натовпу під час масових заходів, реагування на різні правопорушення, а також вживання превентивних заходів. Тому вважаємо за доцільне звернутися саме до досвіду Грузії, чия реформа правоохоронних органів добре зарекомендувала себе та починає впроваджуватися й у нашої країні. Тим більше, що превентивним заходам у Законі Грузії «Про поліцію» присвячено цілий розділ із детальним описом кожного положення.

Мета статті – дослідити превентивні заходи реагування поліції на правопорушення в Грузії, звернути особливу увагу на порядок проведення цих заходів, на права поліцейського та особи, щодо якої проводиться профілактична робота, а також з огляду на зарубіжний досвід розробити шляхи вдосконалення чинного законодавства України у сфері попередження й протидії злочинним правопорушенням.

Важливою складовою будь-яких превентивних заходів поліції має бути робота з громадськістю. Об'єктом спрямування такої превентивної діяльності насамперед будуть потенційна жертва, злочинець і система безпеки загалом.

Так, згідно зі ст.ст.18-29 Закону Грузії «Про поліцію» з метою запобігання загрозам суспільній безпеці й правопорядку або припинення їх порушення працівники правоохоронних органів застосовують у межах своєї компетенції певні превентивні заходи, які слід розглянути детально.

1. Опитування особи. Згідно зі ст.18 Закону Грузії «Про поліцію» поліцейський має право з метою забезпечення громадської безпеки опитати особу (для чого її може бути зупинено), з'ясовувати персональні дані та вимагати пред'явлення документів, що засвідчують особу, у таких випадках:

- а) якщо вона володіє зовнішніми ознаками, ідентичними з ознаками особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно відсутньої особи;
- б) якщо вона вчинила або збирається вчинити правопорушення (за достатньої підстави так вважати);
- в) якщо вона знаходиться на території чи об'єкті, підпорядкованому спеціальному режиму, або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;
- г) якщо вона має зброю, для носіння якої необхідний спеціальний дозвіл;
- д) якщо вона знаходиться в місці злочину, дорожньо-транспортної пригоди чи іншої надзвичайної події;
- е) якщо вона володіє транспортним засобом, зовнішні ознаки якого вказують на його можливу участь у скоєнні правопорушення.

За зазначених підстав поліцейський правомочний опитати особу з метою з'ясування інформації, необхідної для виконання поліцейських функцій. Слід наголосити, що надання особою інформації є добровільним. До того ж опитування особи у віці до 14 років допускається лише за участю батьків або інших законних представників.

Перед початком опитування особам роз'яснюється підстава застосування цього заходу та надається пояснення, що участь у ній є добровільним актом (ст. 19 Закону Грузії «Про поліцію») [2].

2. Ідентифікація особи. Поліція має право ідентифікувати особу з метою захисту громадської безпеки у випадках, передбачених п.1 ст.19 Закону Грузії «Про поліцію», якщо встановити особу шляхом застосування до неї превентивних заходів, передбачених цією нормою, неможливо, якщо це пов'язано з певними труднощами або за достатніх підстав вважати, що ця особа безпосередньо пов'язана зі скоєним правопорушенням.

Щодо ідентифікації особи застосовуються такі заходи:

- а) зняття відбитків пальців і долоні;
- б) фотозйомка;
- в) фіксування характерних фізичних ознак;
- г) вимір росту;
- д) запис голосу;
- е) фіксування інших біометричних даних.

Перед застосуванням до особи заходів щодо її ідентифікації їй надається можливість у розумний строк добровільно засвідчити свою особу.

Під час здійснення заходів щодо ідентифікації особи поліцейський обов'язково складає протокол, у якому має бути зазначено підстави здійснення заходу та всі важливі фактичні обставини. Протокол ідентифікації особи підписують поліцейський, який здійснював захід, та адресат заходу. У разі відмови адресата заходу від підписання протоколу в протоколі робиться відповідний запис. Адресат заходу має право внести до протоколу зауваження, яке засвідчується його підписом (ст. 20 Закону Грузії «Про поліцію») [2].

3. Запрошення особи. Поліція має право запросити особу для бесіди в поліцію в таких випадках:

- а) за достатньої підстави вважати, що особа володіє необхідною інформацією, яка допоможе поліції у виконанні своїх функцій;
- б) якщо це необхідно для здійснення заходів щодо ідентифікації іншої особи.

Під час направлення повідомлення про запрошення до відома особи доводиться, що явка в поліцію є добровільною дією; обов'язково роз'яснюється підстава запрошення. На момент запрошення особи враховуються особливості її службових обов'язків та інтереси в особистому житті.

Окремим пунктом визначаються права неповнолітніх. Так, згідно зі ст.21 Закону Грузії «Про поліцію» запрошення неповнолітніх дозволяється лише разом із батьками або законними представниками. Тривалість перебування запрошених повнолітніх осіб у поліції не повинна перевищувати 4 годин, а неповнолітніх осіб – 2 годин.

Під час проведення бесіди із запрошеною особою складається протокол бесіди, який підписують запрошена особа (якщо запрошеною особою є неповнолітній, то також супроводжуючий його батько чи законний представник) і поліцейський, що склав протокол. У протоколі бесіди із запрошеною особою зазначаються адресат бесіди, підстава бесіди, робиться відмітка про роз'яснення особі її прав та вказуються інші фактичні обставини. У разі відмови запрошеної особи підписати протокол бесіди в протоколі робиться відповідний запис. Запрошена особа має право внести до протоколу зауваження, яке засвідчується її підписом (ст.21 Закону Грузії «Про поліцію») [2].

4. Поверхнева перевірка та огляд. Під поверхневою перевіркою особи мається на увазі перевірка її одягу лише шляхом проведення його поверхнею рукою або спеціальним приладом, засобом.

Поліцейський правомочний для здійснення поверхневої перевірки в межах застосування превентивних заходів зупиняти осіб у таких випадках:

- а) якщо є підстави вважати, що в особі є при собі річ, перенесення якої обмежується або яка становить загрозу життю й здоров'ю самої особи чи інших осіб;
- б) у разі знаходження особи в безпосередній близькості, у радіусі 20 метрів, від території або об'єкта, підпорядкованого спеціальному режиму;
- в) якщо є підстави вважати, що в місці, у якому перебуває особа, збираються особи, які незаконно перебувають на території Грузії, розшукувані особи або ж у зазначеному місці може бути вчинено правопорушення.

Поверхнева перевірка проводиться поліцейським відповідної статі. За невідкладної необхідності поверхневу перевірку може здійснити будь-який поліцейський лише з використанням спеціального приладу або засобу.

У межах превентивних повноважень поліції поліцейський має право здійснювати поверхневу перевірку речі або транспортного засобу в таких випадках:

- а) якщо він здійснює поверхневу перевірку фактичного власника цієї речі або транспортного засобу;
- б) за достатньої підстави вважати, що в зазначеному транспортному засобі знаходиться правопорушник або особа, свобода якої незаконно обмежується;
- в) за достатньої підстави вважати, що в цьому транспортному засобі знаходиться річ, яка підлягає вилученню;
- г) за достатньої підстави вважати, що ця річ або транспортний засіб знаходиться в тому місці, у якому може бути скоєно злочин, для запобігання чого необхідно провести поверхневу перевірку.

Поверхнева перевірка речі або транспортного засобу передбачає візуальний огляд речі та/або транспортного засобу (у випадку з транспортним засобом здійснюється також візуальний огляд його багажника).

Під час поверхневої перевірки речі або транспортного засобу має бути присутнім фактичний власник цієї речі чи транспортного засобу або член його сім'ї.

Поліцейський зобов'язаний роз'яснити особі право на оскарження законності заходу, положення якого визначається ст.22 Закону Грузії «Про поліцію».

Тривалість затримання особи не повинна перевищувати 30 хвилин із моменту затримання.

Під час перевірки/огляду речі або транспортного засобу поліцейський складає протокол, який підписують сам поліцейський та адресат заходу, за відсутності на місці адресата протокол підписує член його сім'ї, а в разі відсутності на місці члена сім'ї адресата – сусід. У протоколі мають зазначатися всі особи, які брали участь у проведенні заходу. У разі відмови від підписання протоколу адресатом заходу в протоколі робиться відповідний запис. Особа, яка підписала протокол, має право внести до протоколу зауваження, що засвідчується її підписом. За неможливості встановити власника речі або транспортного засобу, що підлягає перевірці (огляду), поліцейський застосовує захід, визначений ст.21 Закону Грузії «Про поліцію», без участі осіб, передбачених п.9 ст.21 Закону Грузії «Про поліцію» [2].

Якщо під час поверхневої перевірки виникли підстави для обшуку, поліцейський здійснює обшук у порядку, встановленому Кримінальним кодексом Грузії [3].

5. Спеціальна перевірка та огляд як превентивний захід включає в себе перевірку й огляд особи, речі або транспортного засобу на території чи об'єкті, підпорядкованих спеціальному режиму. Перелік територій та об'єктів, підпорядкованих спеціальному режиму, встановлює Уряд Грузії.

Поліція в межах своєї компетенції проводить як превентивний захід спеціальну перевірку та огляд особи лише в таких випадках:

- а) за достатньої підстави вважати, що в особі є при собі предмет, володіння яким визнається правопорушенням або порушенням порядку, встановленого на території чи об'єкті, підпорядкованих спеціальному режиму;
- б) якщо це необхідно для встановлення особи, яка перебуває в безпорадному стані;
- в) у разі проходження особою контролю на прикордонно-пропускному пункті в порядку, встановленому законодавством Грузії.

Спеціальна перевірка й огляд особи проводиться поліцейським відповідної статі, крім випадку, коли здійснення поліцейським спеціальної перевірки та огляду особи вимагає особливих зусиль. Проведення спеціальної перевірки й огляду поліцейським протилежної статі допускається лише з використанням спеціального приладу або засобу.

Поліція в межах своєї компетенції здійснює як превентивний захід спеціальну перевірку та огляд речей або транспортного засобу у випадках, передбачених п.4 ст.22 Закону Грузії «Про поліцію» [2].

Спеціальна перевірка й огляд судна здійснюються в таких випадках:

- а) для встановлення держави прапора;
- б) з метою інспектування екіпажу й пасажирів судна;
- в) з метою забезпечення безпеки судна, встановлення відповідності його навігаційно-суднохідних засобів, природоохоронних і побутових умов міжнародним стандартам.

Під час здійснення спеціальної перевірки та огляду речі або транспортного засобу має бути присутнім фактичний власник цієї речі чи транспортного засобу або член його сім'ї.

У випадках, передбачених п.п.4 і 5 ст.22 Закону Грузії «Про поліцію», поліцейський зобов'язаний роз'яснити особі право на оскарження законності заходу [2].

Якщо під час спеціальної перевірки та огляду виникли підстави для обшуку, поліцейський здійснює обшук у порядку, встановленому Кримінальним кодексом Грузії [3].

6. Спеціальний поліцейський контроль. Спеціальний поліцейський контроль особи, речі або транспортного засобу здійснюється за достатніх підстав вважати, що було чи буде скоєно злочин (або інше правопорушення).

Спеціальний поліцейський контроль – це контроль, здійснюваний поліцією на попередньо обраній території й протягом певного часу, а також у разі невідкладної необхідності здійснюваний на відповідній території та на відповідний строк для досягнення мети, передбаченої п.1 ст.24 Закону Грузії «Про поліцію» [2].

Письмове розпорядження про здійснення спеціального поліцейського контролю видає міністр, а за невідкладної необхідності відповідне усне розпорядження видає міністр чи посадова особа, визначена його наказом. Таке усне розпорядження оформлюється письмово протягом 24 годин.

Під час здійснення спеціального поліцейського контролю проводяться перевірка та огляд, порядок проведення яких визначається п.п.1 і 5 ст.22 Закону Грузії «Про поліцію».

Здійснюючи спеціальний поліцейський контроль, працівник правоохоронних органів має бути оснащений спеціальною технікою для фото- та відеозйомки, закріпленою на форменому одязі [2].

7. Вимога покинути місце та заборона на вхід на конкретну територію. Поліцейський має право вимагати від особи покинути певне місце на певний строк або заборонити їй входити на конкретну територію, якщо це необхідно для запобігання небезпеки.

Обмеження, вказане в п.1 ст.26 Закону Грузії «Про поліцію», може бути продовжене до усунення небезпеки.

Вживання заходів, визначених цією нормою, не повинне спричинити тривале обмеження права особи на користування власним місцем проживання [2].

8. Обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю. Поліція правомочна, згідно із законодавством Грузії, обмежити пересування особи в таких випадках:

- а) якщо особа своїми діями створює загрозу для свого життя й здоров'я, а також для життя й здоров'я інших людей;
- б) у разі невиконання особою вимоги, передбаченої ст.25 Закону Грузії «Про поліцію»;
- в) з метою запобігання вчиненню злочину чи адміністративного правопорушення.

Згідно із законодавством Грузії поліція правомочна тимчасово обмежити фактичне володіння річчю або пересування транспортного засобу для запобігання небезпеки, якщо річ чи транспортний засіб може бути використано особою з метою посягання на своє життя й здоров'я або життя й здоров'я іншої людини, ушкодження чужої речі.

Обмеження фактичного володіння річчю здійснюється шляхом вилучення речі в її фактичного власника, обмеження її перенесення чи перевезення або іншого обмеження.

Тимчасове обмеження пересування особи та перенесення чи перевезення речі негайно припиняється за відсутності підстав для застосування цього заходу (ст.26 Закону Грузії «Про поліцію») [2].

9. Застосування автоматичної фототехніки (радар) та відеотехніки. Для забезпечення громадської безпеки поліція правомочна закріплювати на форменому одязі, монтувати/розміщувати по зовнішньому периметру доріг і будівель 1 порядку, встановленому законодавством Грузії, а також використовувати змонтовану автоматичну фото- й відеотехніку, що знаходиться в чужому володінні, з такою метою:

- а) превенції злочинів, а також забезпечення безпеки осіб, охорони власності, громадського порядку та захисту неповнолітніх від шкідливого впливу;
- б) забезпечення дотримання правил дорожнього руху;
- в) попередження, виявлення, припинення незаконного перетину Державного кордону Грузії та забезпечення безпеки осіб на кордоні;
- г) своєчасного виявлення загрози для осіб і майна, що виникла на прикордонно-пропускних пунктах.

У випадках, передбачених п.1 ст.27 Закону Грузії «Про поліцію», інформація про змонтовану/розміщену автоматичну фототехніку (радари) і відеотехніку має знаходитися на видному місці [2].

10. Створення й застосування технічних засобів. Поліція з метою дотримання громадської безпеки в межах повноважень, наданих чинним законодавством Грузії, створює та застосовує технічні засоби, а також забезпечує їх охорону (ст.28 Закону Грузії «Про поліцію») [2]. Застосовувані поліцією технічні засоби й методи не повинні обмежувати честь і гідність людини, порушувати основні права й свободи людини, визнані Конституцією Грузії, створювати загрозу життю та здоров'ю людини, заподіювати шкоду довкіллю [4]. Застосування технічних засобів здійснюється відповідно до законодавства Грузії.

11. Здійснення оперативно-розшукових заходів. Оперативно-розшукова діяльність поліції регулюється Законом Грузії «Про оперативно-розшукову діяльність» та іншими нормативними актами. Окремі підрозділи Міністерства внутрішніх справ Грузії також здійснюють заходи, передбачені Законом Грузії «Про Службу громадської безпеки», Законом Грузії «Про контррозвідувальну діяльність» та іншими нормативними актами (ст.29 Закону Грузії «Про поліцію») [2].

Поліція вживає заходи реагування на правопорушення на підставі чинного законодавства Грузії у сферах адміністративних правопорушень і кримінального права та інших нормативних актів.

Поліцейський у разі неможливості його ідентифікації за зовнішніми ознаками як поліцейського зобов'язаний пред'явити особі документ, що засвідчує його повноваження, якщо зазначене не перешкодить виконанню ним поліцейських функцій.

Під час застосування превентивних заходів і заходів реагування на правопорушення поліція враховує особливі властивості, притаманні неповнолітнім.

В умовах активного реформування органів внутрішніх справ України необхідно детально вивчити моделі, форми й методи профілактики злочинів, що використовуються в поліції Грузії, скористатися зарубіжним досвідом для розробки нового закону, доповнивши його конкретними положеннями, оскільки своєчасне здійснення ефективних і чітко визначених оперативно-попереджувальних заходів – це умова успішного попередження злочинів.

Отже, необхідно здійснити такі заходи:

- визначити, які саме заходи мають застосовувати працівники правоохоронних органів для протидії різним правопорушенням;
- окреслити порядок проведення превентивних заходів;
- визначити коло осіб, які мають залучатися під час проведення профілактичних заходів, та чітко сформулювати права й обов'язки всіх членів заходу;
- забезпечити працівників правоохоронних органів необхідним технічним обладнанням. Особливу роль у підвищенні ефективності превентивних заходів відіграє використання досягнень науки. Найбільш перспективними є застосування лазерної та іншої оптичної техніки з метою контролю руху транспорту, виявлення й попередження правопорушень, використання відео- та фотозйомки, застосування спеціальних засобів для поверхневого огляду особи, транспорту тощо, застосування електронного моніторингу, що є ефективним заходом профілактики рецидиву злочинів;
- враховувати індивідуальні й вікові особливості особи, щодо якої застосовуються превентивні заходи, особливу увагу приділяти неповнолітнім.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про міліцію : Закон України від 20.12.1990 р. № 565-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.
2. Про поліцію : Закон Грузії від 15.01.2010 р. № 2529 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://matsne.gov.ge/ru/document/download/2047533/1/ru/pdf>.
3. Кримінальний кодекс Грузії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://police.ge/files/pdf/sakanonmdeblo%20baza/24.sisxlis_samartali.pdf.
4. Конституція Грузії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=ru&rurl=translate.google.com.ua&sl=ka&tl=uk&u=http://police.ge/files/pdf/sakanonmdeblo%2520baza/1.Constitution.pdf&usg=ALkJrhxhMedwHMA0i507LpmacCCTuRainw.

REFERENCES

1. “On Militia”, Law of Ukraine of 20.12.1990 № 565-XII, available at : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.
2. “On Police”, Law of Georgia of 15.01.2010 № 2529, available at : <https://matsne.gov.ge/ru/document/download/2047533/1/ru/pdf>.
3. “Criminal Code of Georgia”, available at : http://police.ge/files/pdf/sakanonmdeblo%20baza/24.sisxlis_samartali.pdf.
4. “Constitution of Georgia”, available at : http://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=ru&rurl=translate.google.com.ua&sl=ka&tl=uk&u=http://police.ge/files/pdf/sakanonmdeblo%2520baza/1.Constitution.pdf&usg=ALkJrhxhMedwHMA0i507LpmacCCTuRainw.